

friluftsliv

I SYDDJURS KOMMUNE

Indhold

Indledning	3
Friluftsrådet Østjylland	4
Syddjurs Kommune – et foreningsaktiv	6
Forslag til fremme af friluftslivet i Syddjurs Kommune	8
Friluftsliv i Region Midtjylland	16
Friluftsrådets generelle politik	17

Friluftsrådets lokale kredsbestyrelse vil med dette friluftsoplæg opfordre Syddjurs Kommune til at sætte fokus på friluftsliv. Oplægget kan danne udgangspunkt for udarbejdelsen af en kommunal friluftspolitik eller fungere som inspiration til prioritering af indsatsen på friluftsområdet i kommunen.

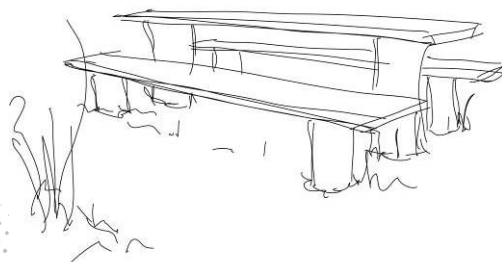
Indledning

Friluftsrådets formål er at støtte og opmuntre til friluftsliv under hensyntagen til natur og miljø. Friluftsrådet varetager som paraplyorganisation mere end 90 tilsluttede organisationers og den almene befolknings behov for og interesser i et aktivt friluftsliv. Alle kan have glæde af et aktivt friluftsliv. En af Friluftsrådets vigtigste opgaver er at samle og forene de mange forskellige interesser for rekreativ benyttelse af landskabet – at finde den største fællesnævner og medvirke til, at forvaltningen af friluftslivets rammer sker på bedst mulig måde. Dels skal befolkningens behov for at dyrke friluftsliv imødekommes, dels skal der tages det nødvendige hensyn til naturen. Styrken ligger i Friluftsrådets brede perspektiv, der rækker ud over særinteresser hos den enkelte.

Friluftsrådets struktur af frivillige bygger på 23 kredse bestående af mellem 1 og 8 kommuner. Medlemsorganisationerne udpeger repræsentanter i hver kreds, og denne kredsrepræsentation vælger en kredsbestyrelse.

I dette oplæg redegør kredsbestyrelsen for de lokale ønsker og behov for fremtidens friluftsliv i kommunen.

Kommuneplanen skal ifølge planlovens § 11 a varetage mulighederne for friluftsliv. Den skal indeholde helhedsorienterede planer for både byen og det åbne land, hvilket giver rig mulighed for at planlægge for det bynære landskab. Hvis politikerne har formuleret en samlet friluftspolitik og -strategi, kan denne inddrages i udarbejdelsen af den samlede kommuneplan. Kommuneplanens rammedel og redegørelse kan bruges til at beskrive kommunens intentioner for friluftsliv.

Friluftsrådet Østjylland

Friluftsrådets struktur af frivillige bygger på 23 kredse. En af disse kredse er "Østjylland", som dækker Syddjurs, Norddjurs, Randers og Favrskov Kommuner. Dette kommunale friluftsoplæg handler om Syddjurs Kommune.

Hvem er Friluftsrådet Østjylland?

Friluftsrådet Østjylland har en kredsbestyrelse med 7 medlemsvalgte bestyrelsesmedlemmer samt 2 medlemsvalgte suppleanter, som aktivt deltager i bestyrelsesarbejdet.

Valgproceduren for kredsbestyrelsen er fastlagt af Friluftsrådet centralt. Valgbare er personer, som er indstillet af Friluftsrådets medlemsorganisationer og bosiddende i kredsens virkeområde.

Kredsbestyrelsen arbejder med reference til Friluftsrådets hovedbestyrelse og i nært samarbejde med Friluftsrådets sekretariat samt kredsrepræsentantskabet, der består af de delegerede fra Friluftsrådets medlemsorganisationer. Friluftsrådet Østjylland kan i princippet repræsentere op til 26 organisationer/foreninger i området, heraf rigtig mange i Syddjurs Kommune.

Friluftsrådet Østjylland blev etableret i foråret 2006. I perioden, fra kredsen blev etableret, og frem til den 1. januar 2007 arbejdede kredsen tæt sammen med Friluftsrådets daværende amtsbestyrelse for Århus Amt, som har været Friluftsrådets taleorgan over for Århus Amt og kommunerne i Århus Amt.

Kredsbestyrelsens arbejde

Kredsbestyrelsen vil fremover videreføre initiativer, som er velkendte fra den nedlagte amtsbestyrelse, samt tilføje nye aktiviteter, som har betydning for friluftslivet i vores nærområder. Kredsbestyrelsen vil desuden udtale sig i overensstemmelse med Friluftsrådets erklærede emnepolitikker og med baggrund i et etableret netværkssamarbejde med sine kredsrepræsentanter.

Overordnet mener Friluftsrådet Østjylland, at der er områder i Syddjurs Kommune, der kan udbygges og gøres mere tilgængelige for kommunens borgere. Dette friluftsoplæg er et forsøg på at formidle nogle af disse synspunkter.

Udbygning af rammerne for friluftsliv i kommunen bør tilvejebringes gennem et tæt samarbejde mellem kommunen og de etablerede interessenter inden for områderne natur, friluftsliv og formidling.

Friluftsrådet Østjylland peger på, at der er etableret muligheder for blandt andet lokale grønne partnerskaber. Syddjurs Kommune er ligeledes en kommune, der er omfattet af støtteordninger under det såkaldte landdistriktsprogram. Vi tror, at der kan skabes varige og fremtidssikrede relationer for landbefolkningen, når disse programmer vinder indpas i planlægningen.

Friluftsrådet Østjylland værdsætter oprettelsen af kommunens grønne råd og øvrige råd. Vi ser disse initiativer som konstruktive bidrag til løsning af de mangeartede opgaver, der omfatter borgernes muligheder for adgang til friluftsliv og naturoplevelser.

Kredsbestyrelsen mener, at kommunen bør udarbejde en friluftsstrategi som et supplement til kommunens Agenda 21-strategi. Denne friluftsstrategi bør udarbejdes ved at inddrage alle berørte interesser, før strategien skrives, og indholdet bør afspejle de fælles holdninger, som er opnået undervejs i denne proces.

Friluftsrådet Østjylland peger desuden på, at der skal tilvejebringes det nødvendige økonomiske fundament, som sikrer, at initiativerne kan vedligeholdes og tilses, når de er gennemført.

Friluftsrådet Østjylland er visionært, men vil også indgå konstruktivt omkring sikring og udbygning af eksisterende initiativer i Syddjurs Kommune.

Med venlig hilsen

Kredsbestyrelsen i Friluftsrådet Østjylland:

Lars Andersen, Eske Thøgersen, Kai Hansen, Flemming Hørsted, Thorkil Danielson, Frank Sunesen og Kirsten Jul Zaluski

Syddjurs Kommune – et foreningsaktiv

Indsatsområdet for Friluftsrådet Østjylland har i de seneste par år været udarbejdelsen af kommunale friluftsoplæg for kredsens 4 kommuner. Friluftsoplæggene har til formål at være behjælpelige med at holde fokus på friluftslivet gennem en samling af forslag til udmøntning i den lokale friluftspolitik. Endelig er det Friluftsrådets opgave at udøve størst mulig indflydelse på den pågældende kommunes friluftspolitiske handleplan.

I Syddjurs Kommune er det svært at finde mangler. Kommunen udmærker sig ved et utrolig rigt foreningsliv med mange aktive medlemmer samt en forhistorie som foregangskommune på det grønne område såvel som inden for turisme. Syddjurs Kommune er derfor vel udbygget med skydebaner, motocrossbaner, cykelstier, naturlegepladser, aktivitetsmuligheder ved offentlige strande, fugletårne, naturparker med mere. Ofte ses stavgængere, orienteringsløbere og almindelige motionister i de offentlige skove, ligesom surfere, paraglidere og jollesejlere pryder vige og bugter. Der er i Syddjurs Kommune rig mulighed for udfoldelse af mange frilftsaktiviteter.

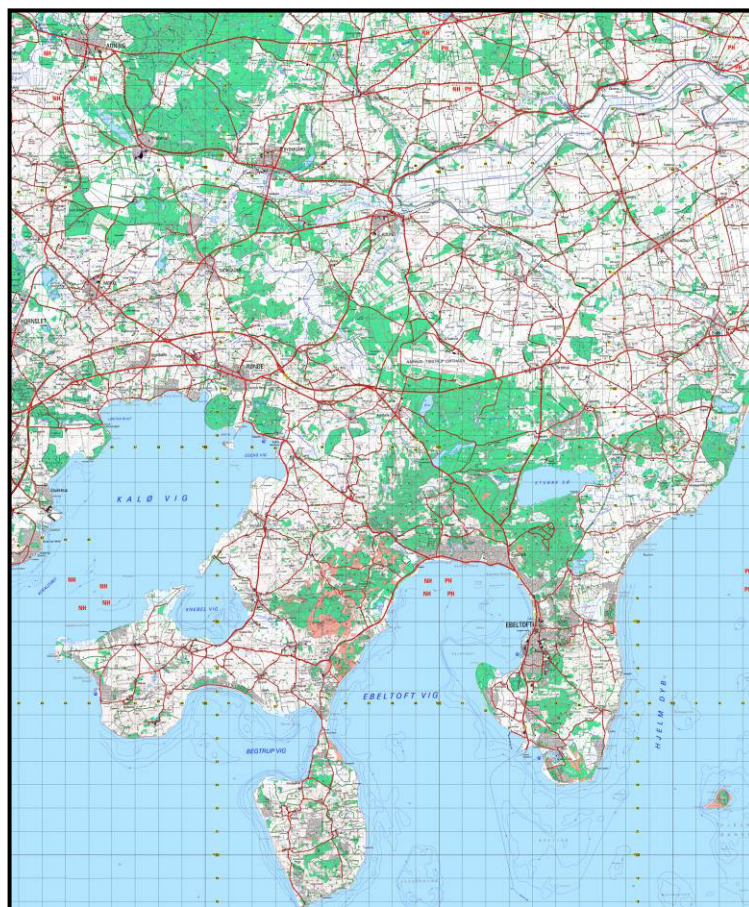
Syddjurs Kommune dækker geografisk et gammelt istidslandskab med morænebakker, ådale, blandingsskov og nåleskov såvel som sandede overdrev, lerede jorder og lange kystarealer. Den biologiske diversitet inden for kommunens grænser er bevaringsværdig, og fordelingen af arealer er ligelig i forholdet privat til offentlig.

Et særligt tema for friluftspolitikken i Syddjurs Kommune er den forestående åbning af Nationalpark Mols Bjerge, der på baggrund af den endelige styregruppe-rapport og høringer har både nationalpark-kort, stisystemer, informationsmaterialer og tavler på bedding.

Friluftsrådet Østjylland glædes ved det aktive foreningsliv i det naturskønne område, der afspejles i den livlige debat på lokalpolitiske aftener, ved generalforsamlinger og i distriktsråd med mere. Vi finder det vanskeligt at føje noget til et i forvejen så aktivt miljø. Friluftsrådet Østjylland kan dermed være stolte af, at

mange af de foreninger, vi repræsenterer, kun efterlader sig finpudsning af det grønne miljø og friluftslivet.

I det følgende stiller Friluftsrådet Østjylland derfor en række forslag til forbedring af de eksisterende grønne tiltag samt enkelte nye, og vi ser frem til at fungere som sparringspartner ved udmøntning af friluftspolitikken i Syddjurs Kommune.

Kort over det sydlige Djursland. Udgivelse af et friluftskort med påtegning af kommunegrænser, Nationalpark Mols Bjerge samt friluftsmuligheder i Syddjurs Kommune er et stort ønske fra Friluftsrådet Østjylland.

Forslag til fremme af friluftslivet i Syddjurs Kommune

I dette afsnit findes en række forslag til at fremme friluftslivet i kommunen. En del af disse forslag kan gennemføres ved etablering af grønne partnerskaber. Desuden kan en del af projekterne med stor sandsynlighed opnå støtte via "Tips- og lottomidler til friluftsliv", som administreres af Friluftsrådet.

Læs mere om støttemuligheder sidst i dette kapitel eller på www.friluftsraadet.dk.

Friluftskort

For at øge befolkningens viden om friluftsmulighederne i Syddjurs Kommune vil vi opfordre kommunen til at udarbejde et samlet kort over eksisterende offentlige og private friluftsmuligheder. Det kunne for eksempel omfatte cykelruter og -stier, vandreruter, primitive overnatningsmuligheder, fiskemuligheder, Blå Flag-strande, fugletårne, skydebaner, mindesmærker og så videre.

Det er klart, at afgrænsningen af Nationalpark Mols Bjerge har stor indflydelse på udseendet af det færdige friluftskort, og at arbejdet med et sådant friluftskort netop i Syddjurs Kommune ville være spildt uden den færdige nationalpark. Derfor opfordrer Friluftsrådet Østjylland til at indarbejde nationalpark-områdets afgrænsning, p-pladser, besøgscentre med mere i det færdige friluftskort for Syddjurs Kommune.

Transport i nationalpark-området

Friluftsrådet Østjylland støtter op om brugen af offentlig transport så vidt muligt for derved at skåne naturen og øge glæden for de af vores foreninger, der bevæger sig ude i naturen, enten på cykel, ved stavgang, på jagt eller i motionsløb.

Dog har Friluftsrådet Østjylland konstateret, at der planlægges buskørsel til Nationalpark Mols Bjerges gæster helt ind til Molslaboratoriet. Dermed følger omlæg-

ning af vej og udretning af bygninger, for at de store busser kan køre længst muligt med gæsterne, eksempelvis fra Bogens Strand til Molslaboratoriet. Mens Friluftsrådet Østjylland naturligvis glædes ved, at naturen spares for de mange personbiler, så vil kredsen dog foreslå, at der oprettes busparkering ved de forskellige hovedindgange til nationalparken, hvorefter det for eksempel kan være muligt at leje mountainbikes eller køre i hestevogne det sidste stykke. Helt i tråd med Nationalpark Mols Bjerges styregrupperapport støtter Friluftsrådet op om bevarelse af den helt unikke natur, også når det gælder de mange små grus- og markveje inde i området. Ligeledes støtter Friluftsrådet Østjylland op om bevarelse af de smukke, gamle bygninger og krogede veje ved Molslaboratoriet.

Anlæggelse af flere stier til de mange gæster er selvfølgelig, men Friluftsrådet Østjylland foreslår, at eksempelvis cykelstier og ridestier oprettes med naturbelægning, og at de så vidt muligt i udseende afspejler de allerede eksisterende stier og veje i nationalpark-området, så Syddjurs Kommune ikke snyder gæsterne for oplevelsen af det helt specielle miljø i nationalparken.

Vi anbefaler, at cykel- og ridestier i nationalpark-området så vidt muligt etableres med "naturbelægning" og i udseende afspejler de allerede eksisterende stier og veje i området.

Forslag: Krondyr

Friluftsrådets Regionsudvalg støtter op om fredningen af spidshjorten på Djursland – et treårigt lokalfredningsprojekt igangsat samtidig med oprettelsen af Hjortevildtgruppen Djursland, der foreløbig bringes til ophør om et års tid. Det er Hjortevildtgruppens formål at fremme de etiske regler for jagten på krondyr og hjorte og samtidig medvirke til arbejdet på en forvaltningsplan.

Friluftsrådet Østjylland vil samtidig gerne støtte op om tiltrækning af krondyr til nationalpark-området, herunder for eksempel forsøgsvis tilsåning med vildtafgrøder og rydning af lysninger til fremme af løvskov/blandingsskov, hvor de store dyr kan bevæge sig frit. Spredningskorridorer har været på tale i forbindelse med arbejdet med oprettelse af Nationalpark Mols Bjerge, og biologer arbejder allere-

de på kortlægning af krondyrenes færden, der foreløbig har vist afstikkere ind i nationalpark-området, men endnu ingen fast etablering. Det er Friluftsrådet Østjyllands opfattelse, at en krondyrsbestand i nationalpark-området vil være berigende, ikke kun for Friluftsrådets mange aktivitetsudøvere, men også for borgene i Syddjurs Kommune og for gæsterne i Nationalpark Mols Bjerger.

Forslag: Natura 2000

Friluftsrådet Østjylland har i forbindelse med Natura 2000-arbejdet kommenteret en række områder, blandt andet i Syddjurs Kommune. Disse er repræsenteret ved Kobberhage Kystarealer, Stubbe Sø, Mols Bjerger med flere.

Grundlæggende er Friluftsrådet meget positivt over for de kommende vand- og naturplaner, og Friluftsrådet har stor forståelse for naturbevarende tiltag som pleje ved afgræsning og dermed hegning. Men vi foreslår, at der i forbindelse med hegning til afgræsning etableres låger eller kvægriste samt eventuelle stisystemer omkring den nødvendige hegning for at bibeholde den offentlige adgang. Samtidig foreslås der opsætning af stativer med hundeposer til vores firbenede venners efterladenskaber. Mere og bedre information om området og de benyttede naturplejeforanstaltninger vil desuden øge naturforståelsen hos det store publikum, der besøger områderne.

Friluftsrådet vil derfor opfordre til udarbejdelse af en kommunal handleplan, der sikrer gode rammer for friluft aktiviteter i Natura 2000-områderne og samtidig beskytter og forbedrer områdernes naturværdier.

Forslag: Blå Flag i Syddjurs Kommune

Friluftsrådet kører hvert år Blå Flag-kampagner, og mange steder i Syddjurs Kommune vajer flaget allerede ved kysten sommeren igennem. I 2008 modtog 4 strande i Syddjurs Kommune det Blå Flag som bevis på strandenes sikkerhed og rene miljø. Find en liste over alle Blå Flag-strande og -havne på www.blaaflag.dk.

Blå Flag-konceptet dækker befolkningens og politikernes voksende krav til bedre vand-, hav- og kystmiljø. Kriterierne for opnåelse af det Blå Flag er udarbejdet ud fra 4 hovedområder: vandkvalitet, miljøundervisning og information, drift, service og faciliteter samt sikkerhed. Eksempelvis skal badevandet ved en Blå Flag-strand overholde EU's badevandsdirektiv, og kommunen skal opfylde EU's spildevandsdirektiv – disse er kun nogle få eksempler fra en lang række obligatoriske kriterier. Dertil bør det nævnes, at Blå Flag kun tildeles for ét år ad gangen, jævnfør løbende kontrol af badevandskvaliteten.

Friluftsrådets vil gerne arbejde for, at der for hver kommunal strand eller havn i Syddjurs Kommune udarbejdes en handleplan, således at de Blå Flag som perler på en snor kan indikere vores kystlinje. De årlige affaldsproblemer ved kysterne omkring Syddjurs forventes afhjulpet i stor grad ved den løbende kontrol, som finder sted hvert år for at generobre det Blå Flag. Der oparbejdes tillige en goodwill, som forventes at smitte af på de omkringliggende arealer og private strandlaug, som for øvrigt allerede gør en stor indsats i forbindelse med den affaldskampagne, som Danmarks Naturfredningsforening laver.

Særligt med henblik på åbningen af Nationalpark Mols Bjerge tilskynder Friluftsrådet Østjylland, at der fokuseres på kysterne omkring parken, så de repræsenterer vores område bedst muligt.

Det Blå Flag giver et synligt bevis for strandenes og havnenes generelle sikkerhed, service og kvalitet til gavn for de besøgende.

Forslag: Grønne Flag i Syddjurs Kommune

Grønt Flag – Grøn Skole er undervisningsprogrammer for bæredygtig udvikling i grundskolerne. Alle grundskoler har mulighed for at modtage det Grønne Flag, hvis de tilmelder sig undervisningsprogrammet og gennemfører et undervisningsforløb om miljø. Det Grønne Flag symboliserer, at skolerne har gennemført et undervisningsforløb og opprioriteret miljøspørgsmål i skolens daglige drift.

Mange skoler og institutioner arbejder i disse år på at opnå og bibeholde Friluftsrådets Grønne Flag. En Grøn Skole kan for eksempel betegnes ved arbejdet med at plante træer og buske på elevernes egne lodder ved skolen, ved økologisk skolemad og ved natur- og energiprojekter. I Syddjurs Kommune har flere skoler allerede opnået Friluftsrådets Grønne Flag igennem en årrække.

Også børnehaverne kan være med, idet arbejdet med kompostering, tilsåning af små urtehaver samt plukning og forarbejdning af egne grøntsager og frugter kan

indgå i en handleplan for opnåelse af et Grønt Flag for børneinstitutioner (børneinstitutionerne har deres eget program kaldet Grønne Spirer).

For både Grønt Flag til skoler og de Grønne Spirers Flag gælder det, at institutionen i samarbejde med kommunens miljøkonsulent og Friluftsrådet udarbejder en handleplan for et år ad gangen, jævnfør kriterierne for opnåelse af de Grønne Flag. Friluftsrådet Østjylland foreslår derfor, at der i Syddjurs Kommune arbejdes på at få samtlige børn og unge-institutioner med i de Grønne Flag-ordninger, således at forældre, børn og unge med stolthed kan være bosiddende i en rigtig grøn kommune. Læs mere om Grønt Flag – Grøn Skole på www.groentflag.dk eller om Grønne Spirer på www.gronnespirer.dk.

Forslag: Genopretning af Kalø-stien

I tilknytning til Molsruten, der mod nord grænser op til Nordsøstien i Grenaa og i syd følger kystlinjen mod Århus, foreslår vi, at Syddjurs Kommune også forbinder kommunen i øst-vestlig retning. Genopretning af Kalø-stien har før været omtalt, men er endnu aldrig blevet projekteret. Friluftsrådet Østjylland støtter op om et friluftspjekt med turfoldere, bænke med videre til genopretning af den gamle sti mellem Kalø og Ryomgård. Projektet vil skabe et sammenhængende stiforløb, der går hele Syddjurs Kommune rundt og forbinder alle byerne og de mange smukke naturperler. Stien passerer en række privatejede arealer, hvorfor fremtidige aktiviteter nøje skal afstemmes med ejerne. For Friluftsrådet Østjylland er et sådant friluftspjekt særdeles attraktivt, og vi mener, at det også bør have kommunens interesse.

Friluftsrådet Østjylland støtter genopretning af Kalø-stien. En sådan sti vil forbinde kommunen i øst-vestlig retning fra Kalø til Ryomgård.

Byens grønne oaser

Friluftsrådet Østjylland anser det for samfundsmæssigt af stor betydning, at der iværksættes en bevarings- og vedligeholdelsesplan for alle bymæssige grønne lokaliteter. Der er gennemført undersøgelser, som afdækker, at en modernisering af byernes grønne oaser skaber værditilvækst i det omkringliggende område, samt at det højner folkesundheden generelt i nærområdet. I Syddjurs Kommune er der allerede udarbejdet og til dels gennemført midtbyplaner for hovedbyerne Rønde og Hornslet, mens miljøet i Ebeltoft og Kolind endnu kan højnes med struktureret, grøn byudvikling til stor fordel for disse hovedbyers borgere.

Forslag og gode idéer til udvikling af de grønne områder i Kolind og Ebeltoft kan findes i Friluftsrådets tre idékataloger om byens friluftsliv. De tre idékataloger kan downloades på www.byensfriluftsliv.dk.

Vi finder det vigtigt, at der iværksættes en bevarings- og vedligeholdelsesplan for alle bymæssige grønne lokaliteter. Alle byboer bør have maksimalt 300 meter til grønne områder, og disse bør rumme såvel områder, der indbyder til ro og fordybelse, som områder, der indbyder til aktiviteter.

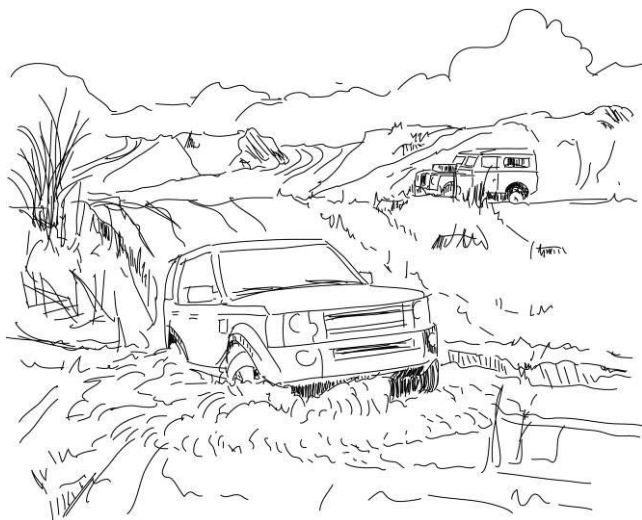
Ejerne skal inddrages i planlægningen

I dialogen omkring udviklingen af en lokalitet indgår der altid en "ejer". Friluftsrådet Østjylland har som vision, at dette ejerskab bliver inddraget i alle beslutningsfaser undervejs i planlægningen, især når der påtænkes en ændret status for lokaliteten. Vi har respekt for ejerskabet, og vi mener, at denne respekt bør have en fremtrædende plads, når en ændring diskuteres.

Ingen udvikling uden penge

Det danske samfund er rigt på puljer og andre initiativer, som kan anvendes til fremme af friluftslivet. Men kommunens evne til at være aktiv medspiller er en væsentlig forudsætning for et vellykket projekt.

De etablerede organisationer har et indgående kendskab til de eksisterende støttemuligheder og deltager gerne aktivt i udformningen af ansøgninger om støtte. Friluftsrådet Østjylland har en vision om, at Syddjurs Kommune vil videreføre sin positive indgangsvinkel til konkrete projekter og udtrykke det i en friluftspolitisk målsætning og konkret vilje til samarbejde.

Gamle råstofgrave og den gamle lufthavn i Tirstrup kan udnyttes og udnyttes faktisk allerede som særdeles velegnede lokaliteter til de mere actionprægede aktiviteter som for eksempel rally, motocross, klatring og så videre.

Finansieringsmuligheder

En del af forslagene beskrevet i dette friluftsoplæg til Syddjurs Kommune kan der søges tipsmidler til. Friluftsrådet administrerer "Tips- og lottomidler til friluftsliv" og uddeler hvert år cirka 50 millioner kroner til en lang række forskellige projekter, som alle er relateret til friluftsliv. Det er væsentligt, at Friluftslivets tips- og lottomidler kommer mange til gavn, og at de er med til at skabe et lokalt engagement. Læs mere om "Tips- og lottomidler til friluftsliv" på www.friluftsradet.dk.

Det vil også være muligt til en del af disse forslag at søge at etablere lokale grønne partnerskaber. Læs mere på www.groennepartnerskaber.dk. Vi håber, at Syddjurs Kommune kan få meget glæde af disse puljer og kan få løst opgaver, som ellers ikke ville blive sat i gang.

Desuden skal det nævnes, at Friluftsrådet uddeler en årlig pris til en kommune, som har gjort en særlig indsats for at fremme friluftslivets vilkår. Med prisen følger der en præmie på 250.000 kroner. Syddjurs Kommune bør deltage i konkurrencen om prisen. Syddjurs Kommune har gode chancer for at vinde prisen, hvis kommunen udarbejder en friluftspolitik og gennemfører nogle af tiltagene nævnt i dette friluftsoplæg. Læs mere om prisen på www.friluftskommune.dk.

Friluftspolitik

Gode muligheder for at dyrke friluftsliv i kommunen er af afgørende betydning for borgernes sundhed og velbefindende og for at udvikle en bæredygtig turisme i kommunen. Derfor opfordres kommunen til at redegøre for sine visioner for friluftsliv i en kommunal friluftspolitik. Denne politik bør være udgangspunkt for et samspil mellem kommunen, interesseorganisationerne, turisterhvervet og statslige myndigheder i relation til borgernes og turisternes friluftsliv. Friluftsrådet ser frem til at blive inddraget i arbejdet med en kommunal friluftsstrategi.

Forslag til en friluftspolitik for Syddjurs Kommune

Syddjurs Kommune vil i nært samarbejde med de grønne organisationer, kulturformidlingsstederne og erhvervsinteresser samt private ejere værne om, beskytte og formidle de værdier, som er så rigt repræsenteret i kommunen.

Naturværdierne er grundlæggende et fælles gode og bør bevares. Tilgængeligheden skaber grundlag for borgernes trivsel og sundhed. Syddjurs Kommune vil derfor fremme fællesansvaret for natur- og kulturværdierne gennem en synlig indsats.

For at opnå dette mål vil kommunen:

- tilvejebringe ressourcer til dette arbejde
- tilknytte kommunens tekniske ressourcer i dette arbejde
- synliggøre eksisterende lokaliteter

Vi tror, at udvikling starter på græsrodsplan, hvorfor initiativer herfra vil få en central betydning for fremtidige indsatsområder. Vi tror ligeledes, at vedligeholdelse af eksisterende lokaliteter vil fremme benyttelsesgraden af dem, hvilket er væsentligt for engagementet i forhold til vores overordnede målsætning.

Friluftsliv i Region Midtjylland

Region Midtjylland består for Friluftsrådets vedkommende af kredsene Århus Bugt, Østjylland, Søhøjlandet, Midtvestjylland og Limfjord Syd.

Regionen er kendetegnet ved en storslået natur, der giver mange muligheder for oplevelser med nydelse og stort nærvær – uanset om man søger stilhed eller aktiviteter. Vi har lange attraktive kyststrækninger i øst og vest. Kysterne er et stort aktiv, idet alle slags kyster er repræsenteret, lige fra klinter og strandenge til nogle af de bedste badestrande i Danmark.

Midt i regionen har vi det enestående Søhøjland med de store og utallige søer. Af større søer tænkes der på Stilling Sø, Mossø, Skanderborg Sø og de mange Silkeborgsøer. Søhøjlandet er med sine mange fantastiske udsigtspunkter, stejle skrænter samt en utrolig variation en naturperle, som giver alle muligheder for et aktivt og spændende friluftsliv. Hovedparten af landets hedearealer findes også i regionen, med Kongenshus Hede og Vind Hede som de mest kendte og besøgte. Mod vest ligger de åbne vestjyske fjordlandskaber med Ringkøbing Fjord og Nissum Fjord som de største. Fra øst mod vest strækker istidslandskabet sig med de geologisk og historisk interessante moræner Mols Bjerge på ”Dyrenes Land”, Djursland, videre over randlandskabet Den Jyske Højderyg, Hærvejen og Kongenshus Mindepark til aflejringerne flade sandjorder med Enrico Dalgas’ mange levende hegn på heden. Igennem regionen løber Gudenåen – Danmarks længste å – og Skjern Å – Danmarks vandrigeste å.

Friluftsrådet i Region Midtjylland vil understøtte de enkelte kredsbestyrelser i, at der bliver en sammenhæng og en helhed i regionen. Her tænkes der blandt andet på sammenhængende stisystemer, friluftskort og grønne partnerskaber. Vi skal derfor opfordre de enkelte kommuner til at tænke ikke kun kommunalt, men også regionalt, således at der i regionen kan findes plads til de i befolkningen voksende interesser for ophold og aktiviteter i naturen. Samtidig vil vi opfordre regionen til at være opmærksom på de kommunale friluftsoplæg, der i disse måneder finder vej fra Friluftsrådets kredse ud til kommunerne og for større projekters vedkommende op igennem det politiske system.

Friluftsrådets generelle politik

FRILUFTSLIV GIVER LIVSKVALITET

Når friluftsliv integreres i de relevante kommunale forvaltningsområder, som sundhed, børn og unge, skole, ældre, kultur og fritid samt natur og miljø, opnås en lang række synergieffekter. Bedre muligheder for friluftsliv i en oplevelsesrig og tilgængelig natur skaber større naturforståelse, øger sundheden, forebygger livsstilsrelaterede sygdomme og gør samtidig kommunen attraktiv.

Friluftsrådet opfordrer kommunerne til at inddrage organisationerne og borgerne i den kommunale opgaveløsning. Alle kommuner skal lave en strategi, hvor der tages aktiv stilling til rammerne for det lokale demokrati og formuleres visioner og spilleregler. Friluftsrådets kredsbestyrelser er klar til at deltage aktivt i kommunernes fremtidige arbejde med de områder, der vedrører friluftsliv og natur. Det kan foregå gennem de grønne råd, partnerskabsprojekter eller andre fora.

- >> friluftsradet.dk/354 (Det Friluftspolitiske Handlingsprogram)
- >> friluftsradet.dk/553 (friluftsliv i kommunerne)
- >> groennepartnerskaber.dk

Formidlingen af kommunens natur, kultur og friluftsliv er vigtig. Den vil gøre borgere og turister opmærksomme på kommunens tilbud, få flere mennesker ud at dyrke friluftsliv og skabe større naturforståelse. Formidlingen kan eksempelvis foregå gennem naturvejledning, naturskoler, udeundervisning, friluftsfaciliteter eller friluftskort.

- >> friluftskortet.dk
- >> friluftsradet.dk/493 (formidling)
- >> groentflag.dk
- >> groennespirer.dk
- >> natur-vejleder.dk
- >> skoveniskolen.dk

Turismen er vigtig for mange danske kommuner. Det er den også for Friluftsrådet, som ikke mindst arbejder for at fremme bæredygtig turisme. Friluftsrådet ser en betydelig synergi imellem friluftslivets tilbud til kommunens borgere og turister. Tiltag, der kommer såvel borgere som turister til gode, kan for eksempel være nationalparker, cykel- og vandreruter, lejrpladser, udlejning af kanoer og kajaker eller formidlingen af natur- og friluftstilbud.

>> friluftsradet.dk/471 (Friluftsrådet og turisme)

>> friluftsradet.dk/2234 (*download "Friluftsliv på dagsordenen – i nationalparkerne!"*)

FRILUFTSLIV I BYEN

Mere og bedre friluftsliv i byens grønne og blå områder er afgørende for borgerne livskvalitet og sundhed, og byernes indretning har stor betydning for friluftslivets muligheder. Mulighederne kan forbedres ved etablering af nye grønne områder, forbedring af natur og oplevelser samt etablering af flere friluftsfaciliteter.

85 procent af befolkningen bor i byerne, og derfor har det stor betydning, at der er attraktive opholdssteder og arealer, som er tilgængelige, og som giver gode muligheder for varierede oplevelser. Det samme gælder kommunens infrastruktur af stier, som giver borgerne mulighed for at færdes via sammenhængende stisystemer mellem hjem, arbejde, institutioner og indkøb.

Attraktive grønne og blå områder er nødvendige for god udøvelse af friluftsliv. På landsplan har vi fået flere grønne områder i byernes randzoner, men alt for mange grønne områder inde i byen forsvinder eller bliver mindre, og mange har stadig et naturindhold, som kan forbedres. Ofte er adgangen til byens blå områder – det vil sige søer, åer, kyststrækninger, havneområder og kanaler – for ringe, og faciliteterne kan forbedres.

>> byensfriluftsliv.dk

>> friluftsradet.dk/671 (grønne byrum)

>> friluftsradet.dk/1375 (Odense Deklarationen)

FRILUFTSLIV I DET ÅBNE LAND

Kyster

Danmarks cirka 7.300 km kyststrækning er et vigtigt grundlag for friluftsliv med et stort udviklingspotentiale, og kystfriluftsliv står højt på Friluftsrådets dagsorden. Det er fortsat vigtigt at fastholde og arbejde for god adgang til og langs kysten – blandt andet ad markveje, stier og fællesveje – samt at fjerne ulovlig skiltning.

>> friluftsradet.dk/2234 (*download "Idékatalog om kystfriluftsliv" fra denne side*)

Landbrugsområder

Landbrugslandet er en del af danskernes landskabsopfattelse, og det er afgørende, at befolkningen kan færdes i produktionslandskabet. Friluftsrådet mener, at der uden skade for naturen, miljøet og produktionen kan åbnes for yderligere færdsel i det åbne land, for eksempel langs visse hegn og markskel, i randen af de dyrkede jorder, på braklagte jorder og på de dyrkningsfrie bræmmer.

- >> spor.dk
- >> dn.dk (Danmarks Naturfredningsforening)
- >> www.dansklandbrug.dk
- >> landdistriktsprogrammet.dk

Skove

Skovene er af største betydning for friluftslivet. Det anslås, at hver dansker i gennemsnit besøger skovene 11 gange årligt. Derfor er det vigtigt fortsat at arbejde for bedre faciliteter i skovene samt bedre muligheder for at færdes og opholde sig i de private skove. Cirka en ottendedel af Danmark er dækket af skov, hvoraf cirka 25 procent er offentligt ejet. Der er behov for yderligere skovrejsning, som kan skabe bedre vilkår for friluftslivet og bidrage til opfyldelsen af den af Folketinget vedtagne politiske målsætning om at øge det danske skovareal.

Kommunal skovrejsning kan benyttes til at give borgerne bedre friluftsmuligheder og gavne naturen. Bynær skov kan tilmed gøre kommunen attraktiv for tilflyttende borgere og virksomheder og kan medvirke til at beskytte grundvandet. Bynær skovrejsning er et oplagt element i det lokale arbejde med fastlæggelse af en kommunal friluftspolitik, og skovrejsningen kan udgøre en markant del af kommuneplanerne. Ved planlægningen af al ny skov er det en god idé at overveje, hvilke oplevelser den nye skov skal indeholde. Friluftsrådet opfordrer til at inddrage de lokale brugere allerede tidligt i planlægningsfasen.

- >> friluftsradet.dk/499 (skovrejsning)

Råstofgrave

Tidligere graveområder byder på spændende muligheder for naturoplevelser og naturformidling. I mange tilfælde vil tidligere råstofgrave også kunne rumme ekspressive aktiviteter som motocross, skydebaner eller terrænkørsel, da forholdene ofte giver en god støjafskærmning.

- >> friluftsradet.dk/1826 (friluftsliv i råstofgrave)

Søer og vandløb

Friluftsrådet opfordrer til at forbedre mulighederne for sejlads på søer og vandløb. Røere, lystfiskere, surfere, fuglekiggere og mange andre har glæde af de danske søer og vandløb, og naturoplevelsen er fællesnævner for aktiviteterne. En fornuftig kommunal planlægning af den rekreative anvendelse af vandløb og søer kan medvirke til at mindske eller forhindre konflikter mellem de forskellige friluft aktiviteter, lodsejerinteresser og naturbeskyttelsesinteresser. Oprettelse af brugerråd for vandløb og søer kan bidrage til at forebygge eventuelle konflikter.

>> skovognatur.dk

>> friluftsradet.dk/495 (adgangs- og færdselsforhold)

FRILUFTSLIV I DE BYNÆRE LANDSKABER

Overgangen mellem land og by, de bynære landskaber, udgør en vigtig ramme for friluftsliv. Derfor er adgangen til de bynære landbrugsområder, skove og natur- og kulturmiljøområder vigtig at forbedre.

Adgangen mellem by og land forhindres eller besværliggøres ofte af store veje, jernbaner, boligområder eller andre barrierer. Friluftsrådet anbefaler, at der tages højde herfor allerede ved planlægningen af nye byområder og infrastrukturanlæg, og at der arbejdes for at forbedre adgangen på tværs af eksisterende barrierer. Muligheden for at færdes mellem byen, boligen og arbejdspladsen og det åbne land kan optimeres eller forbedres ved anlæggelse af flere gang- og cykelstier mellem by og land. Ved en fremtidig byudvikling bør infrastruktur og grønne kiler fra de bynære naturområder ind i byen inddrages.

Tekst: Friluftsrådets sekretariat og kredsbestyrelsen i Friluftsrådet Østjylland.
Støttet af Tips- og lottomidler til friluftsliv.
Kortgrundlag: Copyright © Kort & Matrikelstyrelsen.
Trykt: 100 eksemplarer – april 2009.
Findes i elektronisk form på www.friluftsradet.dk.

Friluftsrådets sekretariat

Scandiagade 13
2450 København SV
Tlf. 33 79 00 79
fr@friluftsradet.dk
www.friluftsradet.dk

**Friluftsrådets kreds
Østjylland**

Kredsformand
Eske Thøgersen
Sennelsgade 12, 2. th
8900 Randers
Tlf. 86 40 80 04
oestjylland@friluftsradet.dk

Friluftsrådet
THE DANISH OUTDOOR COUNCIL

